

Hallituksen vastine aloitteeseen: Varajäsenten pysyvä läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa

Suomen luonnonsuojeluliiton Tampereen yhdistys ry
Kevätkokous 2026

Yhdistyksen ja hallituksen jäsen Emilia Olkanen on tehnyt aloitteen, jossa esitetään hallituksen varajäsenille pysyvää läsnäolo- ja puheoikeutta hallituksen kokouksissa sekä pääsyä hallituksen sisäisiin viestintäkanaviin. Hallitus on arvioinut aloitteen vaikutuksia yhdistyslain, vakiintuneen yhdistysoikeuden tulkintojen ja yhdistyksen sääntöjen näkökulmasta.

Hallitus esittää, että aloite hylätään, koska aloitteen esittämä menettely ei ole toteuttamiskelpoinen yhdistyslain 35 §:n sekä oikeuskirjallisuuden hallituksen toimivaltaa koskevien periaatteiden vuoksi, sillä

- hallituksen tehtäviin kuuluu oikeus päättää omasta sisäisestä hallinnosta, jonka piiriin myös varajäsenten läsnäolo- ja puheoikeus kuluvat
- hallituksen toimivaltaan kuuluvia hallituksen päätöksiä vuosikokous ei voi kumota.
- hallitus ei voi menettää itsenäistä vastuutaan hallitukselle kuuluvissa asioissa
- yhdistyslaki, oikeuskirjallisuus ja yhdistyksen säännöt eivät tunne varajäsenen pysyvää läsnäolo- ja puheoikeutta eikä myöskään muita oikeuksia eikä rooleja kuin varsinaisen jäsenen sijaistaminen
- aloitteen esitys pyrkii kumoamaan hallituksen päätöksen, joten se on ristiriidassa edellä olevien huomioiden kanssa.

Muita seikkoja aloitteen hylkäämiseksi:

Hallitus käsitteli varajäsenten asemaa järjestäytymiskokouksessaan 13.1.2026. Kokouksessa hallitus päätti yksimielisesti noudattaa varajäsenten osalta lakisääteistä ja oikeuskirjallisuudessa kuvattua tavanomaista asemaa, eli varajäsen osallistuu hallituksen toimintaan vain silloin, kun hän toimii varsinaisen jäsenen sijaisena. Hallituksen yhtenäisen toimintakyvyn kannalta on olennaista, että jäsenet sitoutuvat yhdessä tehtyihin päätöksiin myös kokouksen jälkeen.

Hallitus katsoo, että nykyinen käytäntö turvaa parhaiten päätöksenteon selkeyden, työrauhan, juridisen vastuun ja yhdistyslain tarkoituksen historiallisen suuressa hallituksessa. Hallituksen kokoukset ja viestintäkanavat ovat paikkoja, joissa hallituksen varsinaiset jäsenet kantavat lain mukaisen vastuun päätöksistä. Näissä ympäristöissä päätöksenteon työrauha ja valmistelun

luottamuksellisuus on turvattava, jotta hallitus voi hoitaa tehtävänsä yhdistyslain edellyttämällä tavalla.

Aloitteessa väitetään, että hallituksen nykykäytäntö mitätöi syyskokouksen valitsemien varajäsenten roolin. Kuitenkaan yhdistyslaissa ja yhdistyksen säännöissä varajäsenillä ei ole mitään muuta roolia kuin varsinaisen jäsenen sijaistaminen, jota hallituksen nykykäytäntö ei mitätöi, joten aloitteen väite on virheellinen.

Aloitteessa vedotaan siihen, että varajäsenet on valittu syyskokouksessa demokraattisesti samoin kuin varsinaiset jäsenet. Syyskokous ei kuitenkaan päättänyt antaa varajäsenille puhe- ja läsnäolo-oikeutta hallituksen kokouksiin mihin sillä ei edellä esitetyn nojalla olisi ollut myöskään oikeutta.

Yhdistyksen syyskokous on valinnut hallituksen hoitamaan yhdistyksen asioita ja kantamaan vastuun toiminnasta. Valitsemalla hallituksen jäsenet, ylin päättävä elin eli vuosikokous on samalla antanut hallitukselle mandaatin päättää parhaiksi katsomistaan työskentelytavoista, joilla tämä vastuu toteutuu. Hallitus katsoo, että aloitteessa vaadittu muutos murentaisi syyskokouksen asettamaa selkeää työnjakoa ja vastuun kantoa. Hallituksen on voitava operoida sen rakenteen puitteissa, johon se on valittu.

Tärkeimmät tässä esitetyt seikat käydään yksityiskohtaisemmin alla esityissä luvuissa.

Tampereella, 15.3.2026

Suomen luonnonsuojeluliiton Tampereen yhdistys ry:n hallitus

Antti Putaja, puheenjohtaja,

Aleksi Honkasalo, sihteeri

Liite: Tarkemmat perustelut

1. Hallila & Tarasti: Yhdistysoikeuden periaatteet hallituksen toimivallan rajoista

Hallila & Tarasti: Yhdistysoikeus (teos), 35 §:ää koskevia huomiota:

“Hallituksen toimivaltaan kuuluvat yhdistyksen asioita hoidettaessa yleensä kaikki ne normaalit järjestöelämän toiminnot, jotka eivät lain mukaan vaadi yhdistyksen kokouksen päätöstä.”

“Niissä asioissa, jotka kuuluvat lain tai sääntöjen mukaan hallituksen päätäntävaltaan, hallitus tekee lopullisen päätöksen.”

“Missä tahansa yhdistyksessä hallituksen tehtävillä on kaksi tarkoitusta: hallintofunktio ja valvontafunktio.”

“Päättävällän käyttäjät voivat laissa osoitetuin tavoin antaa ohjeita hallitukselle. Ohjeet eivät kuitenkaan saa olla niin kattavia ja yksityiskohtaisia, ettei hallitukselle jää itsenäistä asemaa yhdistyksessä edes sille nimenomaisesti kuuluvissa asioissa.”

“Päättävällän käyttäjät eivät voi kumota hallituksen päätöstä.”

“Hallituksen asema poikkeaa päättävällän käyttäjien asemasta siinä, että hallituksella on vastuu toimistaan.”

Hallitus päättää yhdistyksen sisäisen hallinnon järjestämisestä ja vastaa toiminnan laillisuuden valvonnasta. Hallituksen kokouksen osallistujat, valmistelutavat ja viestintäkanavat kuuluvat hallituksen yksinomaiseen toimivaltaan. Vuosikokouksen ohjeet eivät saa olla niin yksityiskohtaisia, että ne tosiasiallisesti kaventavat hallituksen toimivaltaa hallitukselle kuuluvissa asioissa. Näihin asioihin liittyviä hallituksen päätöksiä vuosikokous ei voi kumota. Hallituksen on säilytettävä oikeudellinen autonomiansa. Hallitukselle kuuluvissa tehtävissä sille ei voida luoda rinnakkaista vaikuttamisvaltaa tai sivutoimijoita, joilla ei ole hallituksen jäsenten vastuuta. Näin ollen aloite olisi vaikutuksiltaan yhdistyslain vastainen ja siten oikeudellisesti mahdoton toteuttaa.

2. Hallituksen varajäsenen rooli ja oikeudet

Yhdistyksen sääntöjen 7 § mukaan hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on ovat läsnä, ja varajäsen osallistuu sijaisena varsinaisen tilalla, jos päätösvaltaisuutta ei muutoin synny.

Yhdistyslain 35 § säättää, että hallitus vastaa yhdistyksen asioiden hoidosta, hallinnosta ja yhdistystoiminnan laillisuuden valvonnasta sekä toimii itsenäisenä, lain määrittämänä toimielimenä. Tämä vastuu kuuluu hallituksen varsinaisille jäsenille, jotka käyttävät yhdistyksen päätösvaltaa hallituksen puitteissa ja kantavat siitä henkilökohtaisen juridisen vastuun

Varajäsen toimii hallituksen jäsenenä vain, kun hallitus ei muutoin ole päätösvaltainen, jolloin varajäsen sijaistaa varsinaista jäsentä. Yhdistyksen säännöt, yhdistyslaki ja oikeuskirjallisuus ei takaa varajäsenen läsnäolo-eikä puheoikeutta muussa tapauksessa eivätkä ne tunne mitään muita oikeuksia eikä rooleja kuin varsinaisen jäsenen sijaistaminen edellä esitetystä tilanteesta.

Tämä ei rajoita hallituksen omaa harkintavaltaa: Hallitus voi tapauskohtaisesti antaa varajäsenelle tai asiantuntijalle läsnäolo- ja puheoikeuden, kun se on työn kannalta tarkoituksenmukaista. Hallituksen oma, tilanteen mukaan annettu osallistumisoikeus on lain ja oikeuskäytännön mukaan sallittua juuri siksi, että se perustuu hallituksen omaan toimivaltaan eikä muuta vastuusuhteita.

3. Hallituksen toimien taustaselvitys

3.1 Päätös varajäsenten asemasta 13.1.2026

- Hallitus keskusteli varajäsenten rooleista, oikeuksista ja velvollisuuksista järjestäytymiskokouksessaan 13.1. ja puheenvuoroja käyttivät aloitteen tekijän lisäksi useat muut hallituksen jäsenet.
- Keskustelun jälkeen päätös oli, että hallitus pysyy yhdistyslain mukaisessa perustilanteessa, eli tällä hallituskaudella ei ole syytä avata hallituksen kokouksia varajäsenille hallituksen ollessa päätösvaltainen.
- Kyseisessä kokouksessa aloitteen tekijä oli läsnä.
- Päätös oli yksimielinen, sillä kukaan hallituksen jäsen, aloitteen tekijä mukaan luettuna, ei jättänyt päätöksestä eriävää mielipidettä, ei vaatinut vastustuksensa kirjaamista pöytäkirjaan eikä muullakaan tapaa osoittanut, että keskustelua asiasta tulisi jatkaa hallituksessa tai sen ulkopuolella.
- Hallituksen yhtenäisen toimintakyvyn kannalta on olennaista, että jäsenet sitoutuvat yhdessä tehtyihin päätöksiin myös kokouksen jälkeen.

3.2 Päätöksenteon selkeys ja laillisuus

- Hallitus toteaa, että yhdistyksen päätökset tekee aina hallituksen kokoonpano, jolla on lain ja sääntöjen mukainen päätösvalta.
- Hallitus voi kuulla asiantuntijoita tai muita henkilöitä, mutta oikeuskirjallisuudessa on korostettu, että päätöksenteon tulee perustua päätösvaltaisten jäsenten itsenäiseen harkintaan. Mikäli päätöksentekoon osallistuu tosiasiallisesti henkilöitä, joilla ei ole toimivaltaa, voi syntyä epäselvyyttä siitä, kuka päätöksen on tehnyt ja kenen vastuulla se on. Tällainen asetelma voi vaikeuttaa päätöksentekomenettelyn arviointia ja lisätä moitteenvarauisuuden riskiä.
- Tästä syystä hallitus katsoo, että päätösvaltaan kuulumattomien henkilöiden pysyvä osallistuminen hallituksen valmisteluun ja keskusteluun ei ole tarkoituksenmukaista yhdistyksen hallinnon selkeyden ja toimintakyvyn kannalta.
- Lisäksi huomautettava, että yhdistyksen hallitus on nyt historiallisen suuri. Kari Loimun Yhdistystoiminnan käsikirjassa varoitetaan varajäsenten läsnäolon heikentävän hallituksen toimintakykyä suurissa hallituksissa.

3.3 Viestintäkanavien käyttö

- Hallitus on päättänyt käyttää sisäiseen viestintään ja päätösten valmisteluun Slack- ja Google Drive -alustoja. Aloitteessa mainittu hallitus2026-kanava Slack-sovelluksessa on suljettu alusta, jossa tehdään sähköiset päätökset ja näin se on hallituksen kokoukseen verrattavissa.
- Koska näillä alustoilla käsitellään yhdistyksen juoksevaa hallintoa ja valmisteluvaiheessa olevia asioita, on pääsy niihin syytä rajata vain niille, joilla on aktiivinen päätöksentekovelvoite ja juridinen vastuu.
- Varajäsenten tiedonsaanti turvataan tapauskohtaisesti silloin, kun heidät kutsutaan sääntöjen 7 § ja yhdistyslain 35§ mukaisesti täydentämään hallituksen päätösvaltaisuutta. Tähän liittyen helmikuun kokouksessa hallitus päätti antaa varajäsenille lukuoikeuden hallituksen Drive-kansioon ja pääsyn Slackin avoimille kanaville.